

Informasjonspakke - Reform av EUs fiskeripolitikk

EUs felles fiskeripolitikk er under revisjon, og Kommisjonens såkalte grønnbok om fiskeripolitikken er til behandling i Europaparlamentet. Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen vil behandle spørsmål knyttet til reformen av EUs fiskeripolitikk på sitt møte ultimo februar i Brussel. Til dette inviteres også Europaparlamentets fiskerikomite og de ansvarlige komiteene i EFTA/EØS-landenes parlamenter. I Norge har Høyre reist en interpellasjon blant annet om hvilke vurderinger regjeringen har når det gjelder utviklingen av EUs fiskeripolitikk, hvordan Norge har søkt å påvirke utviklingen og hvilke erfaringer man har trukket av den såkalte selsaken. På denne bakgrunn oversender EØS-koordineringsgruppen i Stortingets administrasjon et utvalg informasjon fra ulike kilder om EUs fiskeripolitikk, norske og andre innspill til Kommisjonen og Europaparlamentets pågående behandling av saken.

Grønnbok om fiskeripolitikken

Europakommisjonen la i april 2009 fram en [grønnbok om framtiden for EUs felles fiskeripolitikk](#). Høringsfristen for grønnboken var 31. desember 2009. Kommisjonen vil med utgangspunkt i høringen utarbeide et forslag til en ny felles fiskeripolitikk for EU. Det forventes at forslaget legges fram under det spanske formannskapet, og vedtas i løpet av 2012. Grønnboken analyserer mangler ved dagens politikk og starter en bred offentlig høring om hvordan man kan rette opp manglene. [BBC News](#) skriver at Kommisjonen konkluderer med at det er overfiske, overkapasitet i fiskeflåten, store subsidier og nedgang i fangstvolumet. Av tiltak foreslår Kommisjonen at man øker muligheten til å overføre kvoter, fjerner subsidier, øker effekten av inspeksjoner/straff og skiller mellom rettighetene til den lokale kystflåten og industriflåten.

Norske innspill

Norge er anmodet av EU om å gi innspill til Grønnboken om reform av den felles fiskeripolitikk (CFP). [Fiskeri- og kystdepartementet](#) har gitt innspill til grønnboken. Departementet sier innledningsvis at man deler EUs visjoner for en framtidig fiskeripolitikk, og at EUs fiskeripolitikk er et viktig spørsmål for Norge. Departementet har valgt å fokusere på de spørsmålene hvor de tror at Norges erfaringer kan være av interesse, og hvor man kan gi et nyttig og relevant bidrag. Dette gjelder bl.a. reduksjon i overkapasitet, oppfordringer til industrien om å ta mer ansvar, endring av kultur, beskyttelse av kystflåten og tekniske reguleringer.

Følgende norske aktører har også kommet med innspill:

[Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening \(FHL\)](#)

[Nordland og Troms fylkeskommuner](#)

[Vestlandsrådet](#)

Behandling i Europaparlamentet

Fiskerikomiteen i Europaparlamentet arrangerte 1. desember 2009 en [åpen høring](#) hvor de diskuterte grønnboken og den nye felles fiskeripolitikken med ulike representanter fra fiskerinæringen, regioner og NGO'er. Det var bred enighet om behovet for videre desentralisering av fiskeriforvaltningen, bedre sosiale forhold for fiskere, økt lønnsomhet og økte investeringer i kunnskap, men det var uenighet om hvordan disse målene best kunne nås. [Representanter fra Norge tok ikke ordet](#) under denne høringen.

Etter 1. desember 2009 fikk Europaparlamentet større innflytelse. Fiskerikomiteen i parlamentet vil

ha flere åpne debatter om tema. Ifølge Parlamentets lovgivningsbase vil komiteen stemme over rapporten om grønnboken den 27. januar 2010. Vedtak i plenum er satt til 25. februar 2010.

Behandlingen i Rådet

EUs fiskeriministre var samlet i Brussel 25. mai 2009 for å diskutere reformen av EUs fiskeripolitikk fra 2012. Ifølge [European Voice](#) sa fiskerikommissær Joe Borg at problemet med utkast av fisk bør løses tidligere, og foreslo at utkast forbys i EU-farvann allerede fra 2010. Danmark oppfordret de andre ministrene til å vurdere et system hvor kvotene fastsettes ut fra reell fangst i stedet for det som leveres på land. Se også artikkel i [Fiskeribladet](#) 27.5.09. Ifølge [EUobserver](#) var ministrene enige om at dagens ordning ikke kunne fortsette, men det er fortsatt et stykke fram når det gjelder reduksjon av nasjonale kvoter.

Behandling i Riksdagen

[Miljö- och jordbruksutskottet](#) i Sveriges riksdag har uttalt seg om grønnboken. Det deler i hovedsak Kommisjonens syn på problemene i fiskerisektoren, men trekker fram noen punkter som det mener er spesielt viktige. Det gjelder bl.a. å kunne delegerer beslutningsmyndighet til regionalt nivå, med utgangspunkt i de havområdene som defineres i [havstrategidirektivet](#). I tillegg ønsker de å fjerne subsidier, også subsidier i form av fritak fra dieselavgift.

Behandling i Folketinget

[Udvalget for fødevarer, landbrug og fiskeri](#) i Folketinget har gitt en uttalelse om grønnboken. De foreslår at EU innfører en incitamentstruktur, slik at fartøyer som fisker mer selektivt, uten utkast og med mindre uønsket bifangst, kan oppnå fordeler i form av større selvforvaltning og større kvoter. De peker på midler for å nå dette, og mener at det må ledsages av et endret kontrollsystem hvor man sikrer en tilstrekkelig registrering av fangsten ombord på fartøyene. Komiteen mener at grønnboken ikke tar stilling til fiske i kystnære områder. De foreslår at det skilles mellom fiske i kystnære områder og havfiske, idet kystfiske i større grad bør overlates til nasjonal regulering innenfor noen overordnede, felles rammer. Se også [notat fra Folketingets EU-konsulent om grønnboken](#) - kortfattet og oversiktlig.

Det spanske formannskapet

I det spanske formannskapets [prioriteringer](#) står følgende tekst om fiskeripolitikken: "The Spanish Presidency will especially focus on the Review of the Common Fisheries Policy, which will conclude in 2012. Fishery management ensuring economic, social and environmental viability will be promoted. The Spanish Presidency will make sure the exploitation of fishery resources is based on sustainability criteria and the respect for socio-economic and ecosystem objectives. It will thus promote the acknowledgement of these principles at Community and international level. Actions on this matter should be supplemented with the promotion of responsible fish trade".

Annet

EUs felles fiskeripolitikk en fiasko?

Det er Halldor Asgrimsson, generalsekretær for Nordisk ministerråd og tidligere islandsk statsminister og fiskeriminister, som gir denne karakteristikken. Paul Oma, fiskeriråd ved den norske EU-delegasjonen i Brussel, og Struan Stevenson, representant i det skotske parlamentet, har sagt seg enig. [Kritikken](#) går spesielt på utkast av fisk som ikke oppfyller minstemål eller som overskrider fastsatt kvote for det enkelte fartøy.

På et møte i Brussel 20. november 2009 var tema blant annet minimum nettmåskevidde, bruk av sorteringsverktøy og å stenge havområder der fisken er for ung eller under minstemål. Oma sier at saksbehandlingen i EU-systemet er sen, og det gjør endringer vanskelig. Her støttes han av [Jesper](#)

[Raakjær ved Universitetet i Ålborg](#). Aaron McLoughlin i WWF tar også til orde for at det er [på tide å gjøre noe med utkast av fangst](#), og at dette kan gjøres før den store reformen av fiskeripolitikken i 2012.

EUs fiskeriministre enige om streng fiskerikontroll

Strengere kontroll og håndheving vil trå i kraft 1. januar 2010 etter at EUs fiskeriministre den 20. oktober 2009 ble [enige om en ny kontrollforordning](#) for EUs fiskerier. Bestemmelsen beveger seg mot en harmonisering av sanksjoner. Det skal innføres prikk-belastning for overtredelser, som kan resultere i midlertidig eller permanent utestenging fra EU-farvann. Medlemsland som ikke innfører effektiv kontroll kan bli straffet med reduserte kvoter og subsidier. Andelen av overfiske som skal tolereres er redusert fra 20 % til 10 % i forhold til det opprinnelige forslaget. Det vil bli innført systematisk kryss-sjekking av data som hentes inn fra fangst, mottak og salg. Disse tiltakene vil bli støttet av et omfattende sporingssystem for å følge fisken gjennom markedet. Forslag om også å regulere fritidsfisket har vært kontroversielt, og man har endt opp med at de enkelte land skal overvåke fisket og vurdere konsekvensene dette har på bestanden. Se også [EU-delegasjonens omtale av ministerrådsmøtet](#) og en [oversikt over de viktigste endringene](#).

Norges samarbeid med EU om ressursforvaltning

[I regjeringens arbeidsprogram for EØS-saker i 2009/2010](#) står følgende:

”Fiskerisamarbeidet mellom Norge og EU er basert på den bilaterale fiskeriatvaten mellom Norge og EU av 1980 med senere brevveksling av 1992, avtalen av 1966 mellom Norge, Sverige og Danmark om fisket i Skagerrak og

Kattegat (Skagerrakavtalen), samt nabolandsavtalen av 1976 mellom Norge og Sverige om svensk fiske i Norges økonomiske sone (NØS) sør for 62°N, med senere brevveksling av 1996. Partene er forpliktet til å samarbeide om

forvaltning og vern av de levende ressursene i havet. Fra og med 1983 er det opprettet en balanse i partenes gjensidige fiske. På grunnlag av den bilaterale rammeavtalen, har Norge og EU fra 1978 inngått årlige

kvoteavtaler om Norges og EUs fiske på fellesbestandene i Nordsjøen, norsk fiske vest av De britiske øyer og ved Grønland, samt EUs fiske i norsk økonomisk sone i Barentshavet.

I tilknytning til EØS-forhandlingene ble det ført separate forhandlinger om utvikling av det bilaterale fiskerisamarbeidet. En avtale om dette ble inngått ved brevveksling av 2. mai 1992. Avtalen

innebærer et utvidet

samarbeid med utgangspunkt i fiskeriatvaten av 1980.

Betydning for Norge: Ut fra behovet for en forbedret forvaltning av fellesbestandene i Nordsjøen, har Norge og EU blitt enige om forvaltningsstrategier som fastlegger bestandsnivåer og tiltaksgrenser som grunnlag for fastsettelse av kvoter. Forvaltningsplanene skal ivareta hensynet til en forsvarlig forvaltning og bidra til stabile rammebetingelser for næringen. Målet er å oppnå et høyt

langtidsutbytte. Forvaltningsplanene virker

således styrende på de årlige fastsettinger av kvoter. Kontroll med uttaket av fisk står sentralt i samarbeidet mellom Norge og EU. EU og Norge har undertegnet en MOU om kontrollsamarbeid innen fiskeriene. Dette gir en

ramme for hvordan Norge og EUs medlemsland skal samarbeide om felles fiskeriressurser og hvordan partene skal arbeide mot ulovlig, urapportert og uregistrert fiske. Norge har i tillegg inngått bilaterale avtaler om kontroll med de fleste relevante medlemsland, dog har det foreløpig ikke lyktes å inngå en slik kontrollavtale med Spania.

EU har innledet en prosess om reform av den felles fiskeripolitikken, CFP, og har i den forbindelse utarbeidet en Grønnbok. De tiltak som EU måtte iverksette i oppfølgingen av reformprosessen vil ventelig få betydning for Norge bl.a. når det gjelder forvaltningen av felles fiskebestander.

Oppfølging overfor EU: Den viktigste utfordringen er å bedre beskatningsmønsteret i Nordsjøen. Regelverket for ilandføring av fisk er ikke harmonisert mellom Norge og EU, og for Norge er det viktig å få gjennomslag for et regime som innebærer at dagens utkastpåbud i EU erstattes av en generell ilandføringsplikt, slik det er i Norge. EUs utkastpolitikk innebærer at store mengder fisk kastes ut og dermed ikke blir registrert i fangsstatistikken. Denne praksisen vanskeliggjør en forsvarlig forvaltning av fellesbestandene. For å redusere utkast samarbeider Norge og EU om å etablere et system for stenging og åpning av fiskefelt for å beskytte yngel og ungfisk. Det er også satt i gang et samarbeid for å se på hva som kan gjøres for å bedre seleksjonen i fisket.

Norge er anmodet av EU om å gi innspill til Grønnboken om reform av CFP. Norges erfaringer med strukturtiltak for fiskeflåten for å tilpasse fangstkapasiteten til fangstgrunnlaget, vil være sentralt i det norske innspill. Det samme gjelder innføring av ilandføringsplikt og andre tiltak for å redusere utkast”.

12.1.2010
Jeannette Berseth
Stortingsbiblioteket